

sydkusten
SYDKUSTENS LANDSKAPSFÖRBUND R.F.

Årsrapport 2022

Innehåll

4	En aktiv intressebevakande organisation inom utbildning, kultur och fritid
6	Ordförandes hälsning
8	Direktören har ordet
10	Verksamhetsåret 2022 – kampanj för småbarnspedagogiken och nya projekt
13	Utbildningsfrågor
13	Utbildningspolitisk verksamhet
16	Småbarnspedagogiken – ett framtidsjobb
18	Morgon- och eftermiddagsverksamhet samt skolans klubbverksamhet
18	Sydkusten som stödjande aktör
18	Utbildning, fortbildning och kurser
21	Kultur och bildning
21	Verksamhet inom kulturfältet
21	De finlandssvenska läsambassadörerna
23	Skrivande skola – skrivfrämjande i Svenskfinland
23	Skrivande skola - ett fartfyllt år av skrivfrämjande
26	Produktion av materiella skrivstöd med målgrupp elever och för att gynna lärarens skrivstöttning i klass
27	Rätt bok på rätt plats
28	Ebban-chatten
29	Sydkustens ordkonstskola
29	Kontinuerlig ordkonstundervisning
29	Ordkonstundervisning i grupper
31	Premiumgrupper
33	Småbarnsordkonst: Rimjam, Kulturspaning och Ordplask
34	Ordkonstprogram och evenemang
34	Undervisningsprojekt och pedagogiska material
34	Medskapande läsning & Haru
35	En bro av poesi
35	Skriv för livet
36	Utvecklingsarbete och kompetenshöjande verksamhet
36	Formaliserad utbildningsväg och forskning i ordkonst
36	Skapa-nätverk för jämlikhet i utbudet av konstundervisning
38	Organisation
38	Medlemmar
38	Årsmöte
39	Styrelsen
40	Styrelsens arbetsutskott 2022 och övriga av styrelsen tillsatta arbetsgrupper
40	Kommunikation
40	Personal
41	Ekonomi

En aktiv intressebevakande organisation inom utbildning, kultur och fritid

**HÖGKLASSIG UTBILDNING. LIVSKRAFTIG KULTUR.
MENINGSFULL FRITID. PÅ SVENSKA.**

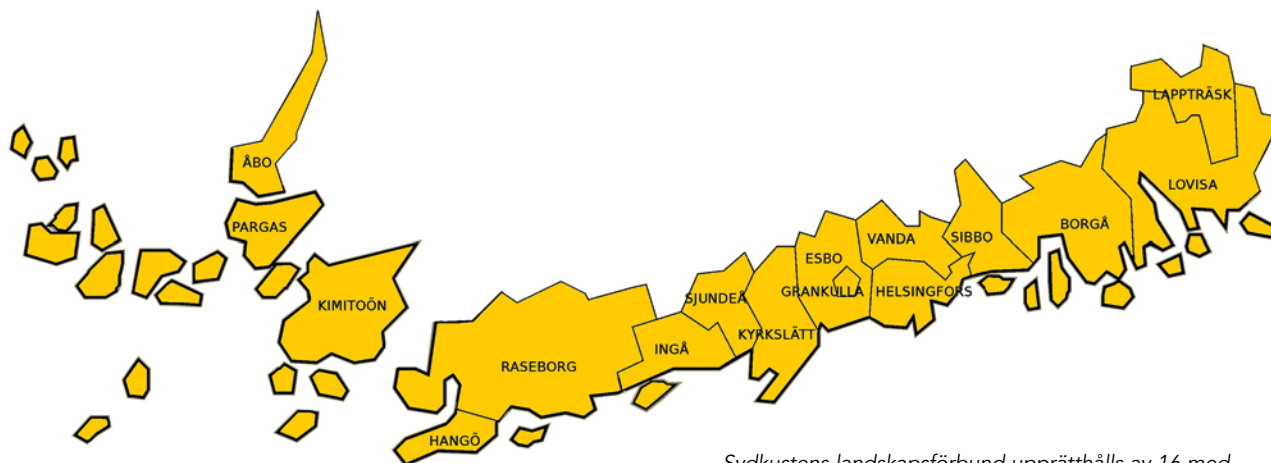
Sydkustens landskapsförbund r.f. (i dagligt tal Sydkusten, varför det även används i årsrapporten) arbetar med att främja den svenskspråkiga befolkningens allmänna och gemensamma intressen, bevaka och bereda de svenska utbildningspolitiska frågorna samt främja de svenska kultursträvandena. Vi arbetar tillsammans med våra medlemskommuner och samarbetspartners för att den finlandssvenska befolkningen ska ha tillgång till utbildning, fritidsaktiviteter och kultur på svenska. Genom

våra insatser och samarbeten har vi under de senaste åren lyckats skapa en gedigen plattform i arbetet för det svenska inom verksamhetsområdena.

Sydkustens landskapsförbund upprätthålls av 16 medlemskommuner: Borgå, Esbo, Grankulla, Hangö, Helsingfors, Ingå, Kimitoön, Kyrkslätt, Lappträsk, Lovisa, Pargas, Raseborg, Sibbo, Sjundeå, Vanda och Åbo.

På Sydkusten arbetar vi dagligen med intressebevakning och påverkansarbete inom olika uppdrag och projekt som handlar om utbildning och eftermiddagsverksamhet, kultur och fritid på svenska. Det kan gälla uttalanden, rundabordsdiskussioner, utredningar och upplysningsarbete i frågor som berör allt från personalbrist inom utbildningssektorn och målsättningar inför

Sydkustens landskapsförbund upprätthålls av 16 medlemskommuner i Nyland och Egentliga Finland: Borgå, Esbo, Grankulla, Ingå, Hangö, Helsingfors, Kimitoön, Kyrkslätt, Lapträsk, Lovisa, Pargas, Raseborg, Sibbo, Sjundeå, Vanda och Åbo.

riksdagsvalet till främjande av konstämnen och multiliteracitet samt kulturarbete i kommunerna.

Som en intresseorganisation inom utbildnings- och kulturpolitik i Svenskfinland har verksamheten året 2022 definierats av vår strategi. Strategin som godkändes 2022 innehåller de övergripande målsättningarna:

Målsättningen med denna årsrapport är att ge läsaren en intresseväckande och god överblick över verksamheten under 2022. Den avser dock inte att vara heltäckande. Vi hoppas att läsningen väcker nyfikenhet och vilja att ta kontakt med oss och våra experter. Kanske vi tillsammans skapar ett nytt projekt inom utbildning, kultur och fritidsverksamhet inför nästa verksamhetsår?

Högklassig utbildning

Livskraftig kultur

Meningsfull fritid

På svenska

Ordförandes hälsning

Alltid det bästa inom utbildning och kultur på svenska

Högklassig utbildning. Livskraftig kultur. Meningsfull fritid. På svenska. Det här betonar Sydkusten i sin strategi. De här prioriteringarna är kanske ännu mer relevanta nu än de varit tidigare. Sydkustens medlemmar är nämligen kommuner i södra Finland vars ansvarsområde ändrats vid årsskiftet 2022–2023 då de nya välfärdsområde-

Silja Borgarsdóttir Sandelin, ordförande för Sydkustens landskapsförbund.

nas verksamhet dragit igång. Nu kan man gott säga att utbildning och kultur i ännu större grad än tidigare finns på kommunernas och städernas agenda.

Inför riksdagsvalet valde vi att lyfta fram frågor som främjar den svenskspråkiga befolkningens allmänna och gemensamma intressen, bevaka och bereda de svenskspråkiga utbildningspolitiska frågorna samt främja de svenska kultursträvandena. Vi valde att prioritera en högklassig lärtig, en levande kultursektor och en meningsfull fritid. Det vill säga frågor som direkt tangerar Sydkustens syfte och är i linje med Sydkustens strategi, som godkändes 2022.

En högklassig lärtig. Det innebär en tillräcklig och behörig personal inom småbarnspedagogiken, den grundläggande utbildningen och andra stadiet. En högklassig lärtig säkerställer tillgång till läromedel på svenska och tryggar eftermiddagsverksamheten för barn i de lägre åldersklasserna. Framöver behövs ökade starka satsningar på läs- och skrivfrämjande samt ett långsiktigt stärkande av medborgarnas multilitteracitet.

Vi vill se en levande kultursektor på svenska. Därför behövs ekonomiska satsningar på samarbete mellan staten, kommunen och kulturfältet. Det behövs en mångfald och bredd i kulturutbudet och en likvärdig och jämställd tillgång till kultur och konst. Den grundläggande konstundervisningen bör arrangeras på lika villkor för barn och unga. För att garantera kvaliteten inom den grundläggande utbildningen behövs också satsningar på utbildningen inom olika kulturbranscher.

Vi vill se en meningsfull fritid på svenska för barn och

unga. Det här kan nås genom en tillgänglig och bred fritidsverksamhet och genom att det finns utrymmen tillgängliga för organiserad verksamhet. Fritidsverksamheten ska ha en hög kvalitet och det behövs en fortsatt utveckling av Finlandsmodellen. Vi vill se utvidgade satsningar på ordkonstverksamhet och andra konstformer. Därtill är det viktigt att nationalspråksstrategin används och implementeras under nästa riksdags- och regeringsperiod.

Helheterna vi valde att lyfta upp inför riksdagsvalet är frågor som berörs både nationellt och kommunalt och hos oss på Sydkusten tangerar de förstås direkt vår dagliga verksamhet.

Under år 2022 har vi fortsatt projektet "Småbarnspedagogiken – ett framtidsjobb". Målsättningen är att synliggöra småbarnspedagogiken, öka intresset för att söka till utbildningar, bidra till att höja statusen på ett yrke inom småbarnspedagogiken och initiera en allmän diskussion och öka allmänhetens kunskap om småbarnspedagogiken.

Vi har fortsatt lyfta upp läs- och skrivkunnighet som en förutsättning för barns och ungas utveckling på flera olika plan. Ordkonstskolan är en av verksamhetsformerna. Ordkonstskolan har fortsättningsvis erbjudit ordkonst för barn och unga inom hela verksamhetsområdet. Ordkonstverksamheten har förtjänstfullt lyckats stabilisera, etablera och utveckla en viktig och uppskattad verksamhet efter ett par år av osäkerhet med coronapandemin.

Ett av Sydkustens centrala uppdrag är också att främja kultur på svenska. Vi ser kultur ur ett brett perspektiv. Vi vill att den svenskspråkiga kulturen är en naturlig och integrerad del av helheten, såväl på nationell, regional som på lokal nivå. Till vårt uppdrag hör att främja svenskspråkig kulturförädlingsstrategi och det gör vi både genom olika samarbeten och kultursatsningar.

Vi har även fortsatt arbetet för att aktivt utveckla och

stärka morgon- och eftermiddagsverksamheten och fritidsverksamhet i anslutning till skolan. Det görs bl.a. genom att bevaka de svenska intressena, sköta om den svenska kontakten och informationen till de tvåspråkiga kommunerna och de svenska eftisarna och medverka i det nationella utvecklingsarbetet.

Det finns mycket annat jag ännu kunde nämna, som vi fått uppleva och förverkliga under 2022. Jag vill ändå inte skjuta upp er läsupplevelse av den här årsrapporten, utan önskar er alla en trevlig lästund.

Avslutningsvis vill jag säga att för oss på Sydkusten är det viktigt med en aktiv dialog med medlemskommunerna och medlemskommunernas representanter inom utbildning och kultur på svenska. Jag vill därför för egen del tacka Sydkustens medlemskommuner, samarbetsparter, finansiärer, förtroendevalda och personal för gott samarbete. Vi håller alla med om att högklassig utbildning, livskraftig kultur och meningsfull fritid är viktiga satsningar, samt att de ska prioriteras också på svenska. Mer om hur den prioriteringen förverkligas i praktiken kan ni ta del av i den här årsrapporten.

Silja Borgarsdóttir Sandelin
Ordförande

Direktören har ordet

Året 2022 kännetecknas av flera olika reformer och en aktiv verksamhet inom organisationen.

Med reformer avser jag olika utvecklings- och förändringsarbeten som gjorts under året. Ett utvecklingsarbete är den strategi för åren 2022–2024 med sikte på år 2030 som godkändes av styrelsen i januari 2022. Med den slogs fast att visionen som Sydkustens landskapsförbund r.f. arbetar enligt är: "Högklassig utbildning. Livskraftig kultur. Meningsfull fritid. På svenska." Med sikte på 2030 har det fastslagits mål för verksamheten för åren 2022–24 som styr hur verksamheten läggs upp under de kommande åren.

Ett annat förändrings- och utvecklingsarbete är den stadgeändring som klubbades igenom på årsmötet i april 2022. Stadgeändringarna omfattade bland annat att varje representant för medlemskommunerna nu har en röst var på årsmötet och att distansdeltagande i mötet blev möjligt om styrelsen så beslutar.

Under året tillsattes en arbetsgrupp med uppgift att göra upp en förvaltningsstadga för att förtydliga beslutsgången som ett fortsatt led i att utveckla verksamheten. Förvaltningsstadgan godkändes av styrelsen i januari 2023.

Året 2022 har haft en mycket aktiv verksamhet. Projektet Småbarnspedagogiken – ett framtidsjobb genomförde opinionskampanjen "Ditt barn. Mitt jobb. Vår framtid." under februari och mars månad. Kampanjen förverkligades såväl i social som i tryckt media och många personer gav sitt ansikte till kampanjen. Ett varmt tack till alla dem! Därtill har projektet gjort många

Christel Björkstrand, direktör för Sydkustens landskapsförbund.

skolbesök i våra medlemskommuner för att synliggöra branschen för potentiella studerande och ca 1300 elever och studerande har deltagit.

Skriv- och läsfrämjande verksamhet har varit den röda tråden i en stor del av Sydkustens projektverksamhet med projekten Skrivande skola, Rätt bok på rätt plats och Den finlandssvenska läsambassadören x 2 (går även under namnet De finlandssvenska läsambassadörerna) och utgör även stommen i Sydkustens ordkonstskolas verksamhet. Under året avslutades det läsfrämjande projektet Den finlandssvenska läsambassadören x 2. Under hela den treåriga projektperioden har de finlandssvenska läsambassadörerna nått över 13 000 barn, föräldrar, pedagoger m.fl. i syfte att öka intresset för

läsning. Ännu under sista projektterminen producerades en hel del material som lever vidare också efter projekttidens slut.

Projektet Skrivande skola är en allfinlandssvensk satsning på skrivpedagogik med målet att alla ämneslärare blir skrivlärare i sitt eget ämne. Projektet har inom fokusskolorna nått 350 lärare och därigenom beräknas de skrivpedagogiska insatserna nå 2500 elever. Därtill har projektet genom punktinsatser haft över 800 deltagare. Därtill har mycket material producerats inom projektet och till våren 2023 utkommer en handbok i skrivpedagogik med namnet "Verktogsbacken".

Projektet Rätt bok på rätt plats, som startade våren 2022, har satt upp nya tamburbibliotek i daghem och arrangerat lästält på flera idrottsevenemang. Syftet med projektet är att implementera metoder för läsfrämjande verksamhet där en ny samarbetsform mellan tredje sektorn och kommunala sektorn utvecklas, liksom samarbete inom olika sektorer inom kommunen med fokus på barn, barnfamiljer och unga.

Sydkestens ordkonstskola har verksamhet i nästan alla medlemskommuner och erbjuder nu regelbunden undervisning i åtta kommuner och grundläggande konstundervisning i fem av dem. Den mångsidiga verksamheten har nästan 4000 personer och därtill har ordkonstskolan producerat en hel del läs- och skrivfrämjande material. Nya satsningar under året har bl.a. varit pilotprojektet Medskapande läsning för åk 3 i två skolor samt verkstäder med Alfons Åberg-tema i språkbads-skolor.

Kultursamarbeten och -nätverk har också stått i fokus under året. Nätverksträffar och webinarier har arrangerats och under hösten besökte kulturplaneraren de flesta av medlemskommunerna för att tillsammans med kultursektorernas tjänstemän diskutera aktuella ärenden och samlarbetsbehov.

Nätverksarbete har också varit starkt på agendan inom den utbildningspolitiska verksamheten liksom inom vårt arbete som riktar sig till morgon- och eftermiddagsverksamhet och skolans klubbar. Sydkestens har arrangerat bl.a. regionala träffar för eftis- och klubbkoordinatorer samt kommunernas tjänstemän. I den utbildningspolitiska arbetsgruppen ingår representanter för kommunernas bildningsväsenden, Utbildningsstyrelsen, universitet och Kommunförbundet.

Samlarbete och nätverkande har varit ett starkt element i Sydkestens verksamhet under året. Jag vill för min del tacka alla som på olika sätt medverkat i verksamheten; medlemskommunerna, finansierare, samlarbetspartner, deltagare i olika arbetsgrupper, styrelse och personal. Tillsammans har vi jobbat för en högklassig utbildning, livskraftig kultur och meningsfull fritid på svenska.

Christel Björkstend
direktör

Verksamhetsåret 2022 – kampanj för småbarnspedagogiken och nya projekt

Verksamheten inför år 2022 planerades utgående från de uppställda målsättningarna för år 2022–24 samt utgående från framtidsspaning som definierar några samhällsfenomen: vikten av konkreta satsningar på en välfungerande två- och flerspråkighet; vikten av en fungerande lärtig på svenska för den svenskspråkiga befolkningens framtid; reformer i lagstiftning inom utbildning med bl.a. förlängd läroplikt, tvåårig förskola samt ny lag om småbarnspedagogik; vikten av ett jämlikt kulturutbud; kommunernas förändrade befolkningsstruktur med en åldrande befolkning; kommunernas satsningar på utbildning då social- och hälsovård flyttar till välfärdsområdena 2023 samt övriga megatrender.

I januari 2022 godkände styrelsen en strategi för åren 2022–2024 med sikte på år 2030. Med den slogs fast att visionen som Sydkustens landskapsförbund r.f. arbetar enligt är: "Högklassig utbildning. Livskraftig kultur. Meningsfull fritid. På svenska." På årsmötet i april godkändes stadgeändringar. Stadgeändringarna innebar bland annat att varje representant för medlemskommunerna har en röst var på årsmötet och distansdeltagande i mötet blev möjligt om styrelsen så besluter.

Ännu de första månaderna av verksamhetsåret präglades dock av coronapandemin. Inom Sydkusten påverkade det planeringen och genomförandet av evenemang och personalen arbetade mestadels på distans. Utbildningsmässan Educa planerad som ett evenemang

i mässcentret i Helsingfors i januari 2022 flyttades till januari 2023. Sydkusten hade reserverat en utställningsmonter på Educa för att på det sättet synliggöra verksamheten. En aktiv produktion av fortbildning, kurser och verksamhet med närmöten ordnades ändå en stor del av året, bl.a. inom ramen för Sydkustens verksamhet inom ordkonst, morgon- och eftermiddagsverksamhet och projektet Skrivande skola.

Inom utbildningsverksamheten lade Sydkusten fokus på projektet Småbarnspedagogik – ett framtidsjobb för att stärka branschens rykte och framtidsutsikter. Under våren 2022 genomfördes en kampanj med stor medial synlighet. Syftet var att synliggöra en positiv bild av en yrkeskarriär inom småbarnspedagogik.

De sista månaderna av året präglades av planeringen av Educamässan 2023 och en utredning av personalsituationen inom småbarnspedagogik. Sydkusten tog vid årsskiftet ställning i den uppdagade problematiken i kommunikationen mellan skolan och elevvården, samt mellan elevvården och föräldrar, då elevvårdspersonalen administrativt sett flyttade till de nya välfärdsområdena 1.1.2023.

I slutet av året kom även glädjande nyheter då Sydkustens landskapsförbund beviljades bidrag för ett treårigt projekt för att skapa och driva ett forum för att utveckla erfarenhetsutbytet inom konstundervisningen samt för att stärka ordkonstverksamheten på svenska

Vision och mission

Syftet med Sydkustens landskapsförbund är att främja den svenskspråkiga befolkningens allmänna och gemensamma intressen, bevaka och bereda de svenska utbildningspolitiska frågorna samt främja de svenska kultursträvandena på verksamhetsområdet. Vi arbetar tillsammans med våra medlemskommuner och samarbetspartner för att den finlandssvenska befolkningen ska ha tillgång till kultur och utbildning på svenska och på en fullgod nationell nivå.

Sydkustens landskapsförbund r.f. upprätthålls av 16 medlemskommuner: Borgå, Esbo, Grankulla, Hangö, Helsingfors, Ingå, Kimitoön, Kyrklätt, Lappträsk, Lovisa, Pargas, Raseborg, Sibbo, Sjundeå, Vanda och Åbo.

VISION

Högklassig utbildning. Livskraftig kultur.
Meningsfull fritid. På svenska.

MISSION

Sydkustens landskapsförbund arbetar aktivt och målmedvetet för utbildning och kultur på svenska. Som sakkunniga bevakar vi de frågor som är relevanta för den finlandssvenska befolkningen och våra medlemskommuner. Vi initierar och driver projekt som främjar våra målsättningar. Vi skapar olika nätverk och verkar därmed för samarbete över kommun- och organisationsgränser, samt för en aktiv dialog med aktörer i Norden.

MÅL FÖR VERKSAMHETEN 2022–2024

1. En utbildning på svenska av hög kvalitet på alla nivåer

- en ökad tillgång till behörig personal inom utbildning och småbarnspedagogik
- en ökad språkstärkande verksamhet som främjar läs- och skrivkunighet samt multilitteracitet
- en tryggad eftermiddagsverksamhet för barn i de lägre årskurserna

2. En levande svenskspråkig kultur i kommunerna

- ett aktivt kultursamarbete över kommungränserna i Åboland och Nyland
- ett nätverk och en diskussionsplattform för kulturansvariga inom våra medlemskommuner
- en regelbundet återkommande gemensam kultursatsning i våra medlemskommuner

3. En utökad grundläggande konstundervisning i ordkonst i våra medlemskommuner och den största aktören inom ordkonst i Svenskfinland

- ordkonstverksamhet i alla medlemskommuner och grundläggande konstundervisning i flera kommuner
- ökad kompetens i och med utveckling av läroplanen och ordkonsten som konstform samt ökade resurser för att stärka den pedagogiska kompetensen i ordkonstmetoder
- ordkonstlärarutbildning i kontinuerligt samarbete med högskolor och forskning inom ordkonst

4. Ett ökat samarbete för en livskraftig svenskspråkig vardag

- flera samarbetsprojekt och vi hörs i ökad grad i frågor kring utbildning och kultur
- integration på svenska beaktas i högre grad i vår verksamhet
- en ökad efterfrågan på att bli medlem i organisationen för att stärka den svensk- och tvåspråkiga verksamheten i kommunerna

5. En målinriktad och hållbar verksamhet med en öppen och tillgänglig kommunikation externt och internt

- ökad andel av fleråriga projekt som stöder vårt arbete för utbildning och kultur av hög kvalitet på svenska
- ökad synlighet och tydligare kommunikation genom ny kommunikationsstrategi, uppdaterat visuellt utseende och ökad resurs för kommunikation
- ökad delaktighet mellan styrelse och personal i syfte att utveckla verksamheten och organisationen, aktivt förtroendemannaskap, ökade möjligheter till kompetensutveckling för personal och styrelse samt en flexibel arbetsmiljö

i Finland. Det nya projektet Rätt bok på rätt plats inledde sin verksamhet under året. Det tvååriga projektet har som målsättning att utveckla nya fysiska arenor där barn, unga och familjer kan få läsinspiration. Under året avslutades projektet De finlandssvenska läsambassadörerna och ett slutseminarium ordnades 24.5. Under seminariet delades slutrapporten "Läsning från topp till tå" ut.

Under året slutade den långvariga enhetschefen Lena Långbacka som hade kontoret i Pargas som arbetspunkt. En kulturplanerare, med placering i Pargas, inledde sitt värv på hösten och en vikarie för utbildningsplaneraren, som var tjänstledig en del av året, inledde sitt uppdrag i slutet av 2022.

I slutet av året inleddes arbetet med ett riksdagsvalsprogram med Sydkustens käpphästar inför riksdagsvalet och regeringsförhandlingar under våren 2023. Det gav Sydkusten möjlighet att åter en gång sammanfatta sin verksamhet och det påverkansuppdrag som Sydkusten har inom utbildning, kultur och fritidsverksamhet på svenska i Finland.

Utbildningsfrågor

Utbildningspolitisk verksamhet

I utbildningsfrågor har Sydkusten arbetat för att synliggöra det svenska utbildningsfältet, specifikt i förhållande till de rådande nationella riktlinjerna inom utbildningen. Vi har sett att det behövs både diskussioner om och strukturer som konkret stöder den svenska utbildningen i Finland. Målsättningen för Sydkustens arbete är att utbildningen ska hålla en hög kvalitet på alla stadier. I Sydkustens nätverk strävar vi efter att både hitta lösningar och komma överens om ansvarsområden för att förverkliga kvalitet och likvärdighet. Det handlar om att komma fram till tydliga åtgärder för att möta de behov som finns inom svensk utbildning i Finland. Behoven som diskuterades är bl.a.: tillräckliga resurser inom utbildningssektorn, tillgången till välutbildad personal, information om situationen i Svenskfinland, vikten av svenskspråkig expertis samt fortbildning och livslångt lärande.

Under året har ett stort fokus varit på projektet Småbarnspedagogik – ett framtidsjobb för att bidra till att stimulera branschen och locka fler till yrkesval inom småbarnspedagogik (se mer i kapitlet om projektets verksamhet). Under våren satsade Sydkusten stort på en synlig medial kampanj för att stärka branschen och i slutet av året inleddes planeringen av kampanjen 2023.

Sydkusten upprätthåller ett utbildningspolitiskt forum för diskussion som kan föra ärenden framåt. I gruppen ingår våra medlemskommuners bildningsdirektörer och -chefer, företrädare för lärarutbildningarna vid Helsing-

fors universitet och Åbo Akademi, Undervisnings- och kulturministeriet, Utbildningsstyrelsen samt fonder och stiftelser. Gruppen har sammankallats två gånger under året, en gång på försommaren och en gång i november. Under 2022 har bl.a. följande frågor varit på agendan:

- UKM:s utredning om den svenskspråkiga utbildningen i Finland
- Bildningskommunens hälso- och välfärdsfrämjande arbete
- Hur samarbetar vi bäst för att påverka utbildning på svenska?
- Vårens rekrytering i kommunerna
- Antagningar och söktryck till utbildningarna
- Läget med utbildning av studiehandledare och speciallärare
- Sydkustens kartläggning av personalsituationen inom småbarnspedagogiken
- Behovet av frågetjänst för ungdomar
- Övergången till välfärdsområdena 1.1.2023 och gränssnittet mellan kommuner och välfärdsområden

En del av det utbildningspolitiska arbetet sträcker sig utanför medlemskommunernas områden. Sydkustens utbildningsplanerare är medlem i styrgruppen för Uppdrag språköar, som har som målsättning att synliggöra och stärka nuvarande språköar samt att bidra till utvecklingen av nya.

Under året lanserades ett nytryck av boken Ge ditt barn en gåva (4000 exemplar). Folktinget, Folkhälsan

och Sydkusten har samarbetat för att förnya broschyren Ge ditt barn en gåva – Anna lapsellesi lahja. Broschyren och boken lanserades onsdagen den 27 april. Avsikten med publikationen (samt broschyren) är att ge föräldrar verktyg och mod att erbjuda sina barn två språk redan från början. Broschyren och boken skickades till rådgivningarna i huvudstadsregionen (Helsingfors, Esbo, Grankulla, Vanda) samt Kyrkslätt, Sibbo och Borgå. Målgruppen för materialet är svenskspråkiga, tvåspråkiga och flerspråkiga familjer.

I slutet av året gjordes ett nytryck av publikationen Tänk språk! Språkstrategi för småbarnspedagogiken. Publikationen riktar sig till dem som arbetar på daghem och ska fungera som stöd i barnens språkutveckling.

Sydkusten uppmärksammade under året läs- och skrivkunnigheten som ett demokratiprojekt genom en insändare. Insändaren tog avstamp i den nationella läskunnighetsstrategin och lyfte upp vikten av såväl läsande som skrivande färdigheter. " Läs- och skrivkunnighet är ett demokratiprojekt där alla behövs för att skapa en grogrund för ett rikare läsande och skrivande liv. För oss alla. Genom hela livet. Vi hoppas att även du antar utmaningen."

I slutet av året uppmärksammade Sydkusten kommunikationsutmaningar mellan kommunerna och välfärdsområdena. Som ett led i Sydkustens uppdrag som intressebevakare inom utbildningsfrågor skrev Sydkusten en insändare om behovet av raska åtgärder för att

minimera riskerna för skolornas verksamhet och elevernas välmående då elevvården flyttar över till välfärdsområdena. I samband med överföringen av elev- och studerandevårdspersonal från kommunerna till välfärdsområdena uppdagades luckor i kommunikationen. Det gäller framför allt hur kommunikationen ska ske på ett smidigt och lagenligt sätt mellan personalen i elev- och studerandevården och skolans personal samt mellan vårdnadshavare, elever, studerande och elev- och studerandevårdspersonalen. Nedan följer insändaren i sin helhet.

OKLARHETER I ELEV- OCH STUDERANDEVÅRDSKOMMUNIKATIONEN

Vi på Sydkustens landskapsförbund r.f. lyfter fram vikten av raska åtgärder från staten, välfärdsområdena och kommunerna för att minimera riskerna för skolornas verksamhet och elevernas välmående då elevvården flyttar över till välfärdsområdena. Elev- och studerandevårdstjänsterna har en mycket viktig funktion i den förebyggande vården och primärvården av barn och unga. I synnerhet i en tid då barn och ungas ökande illamående påtalas är det av största vikt att dessa tjänster inte blir lidande på grund av brister i kommunikationen och nya rutiner mellan välfärdsområdena och utbildningsanordnarna.

Välfärdsområdena inleder sin verksamhet 1.1.2023. I samband med reformen kommer elevvårdspersonalen, dvs. hälsovårdare, skolpsykologer och -kuratorer, att arbeta för välfärdsområdena. Hittills har dessa personer administrativt sett hört under kommunernas ansvarsområden (bildningssektorn och social- och hälsovårdssektorn).

Från skolorna och flera kommuners bildningssektorer kommer signaler om att planeringsarbetet och överflytten har luckor, bara någon dag innan välfärdsområdena inleder sin verksamhet. Det gäller framför allt hur kommunikationen

ska ske på ett smidigt och lagenligt sätt mellan personalen i elev- och studerandevården och skolans personal samt mellan vårdnadshavare, elever, studerande och elev- och studerandevårdspersonalen. Det saknas ännu system och rutiner. Elever och studerande riskerar hamna i kläm samtidigt som det kan öka på arbetsbördan för lärare.

Främjandet av elevernas hälsa ingår fortsättningsvis i kommunernas ansvar och i gränssnittet mellan främjandet och själva vården behöver det finnas tydliga rutiner. För att trygga barns och ungas behov, vård och främjande av hälsa är det viktigt att det finns välfungerande samarbetsstrukturer mellan kommunerna och välfärdsområdena.

Från Sydkustens landskapsförbund vill vi lyfta upp vikten av en fungerande kommunikation gällande elev- och studerandevården. Det behövs tydliga rutiner och samarbetsstrukturer för att främja det gemensamma arbetet för barns och ungas välmående och hälsa.

Sydkustens landskapsförbund r.f.

Silja Borgarsdóttir Sandelin, ordförande

Christel Björkstrand, direktör

Anna-Karin Tötterman, utbildningsplanerare

Småbarnspedagogiken – ett framtidsjobb

Målsättningen med projektet är att

1. Synliggöra småbarnspedagogiken.
2. Öka intresset för att söka till utbildningar.
3. Bidra till att höja statusen på ett yrke inom småbarnspedagogiken.
4. Initiera en allmän diskussion och öka allmänhetens kunskap om småbarnspedagogiken.

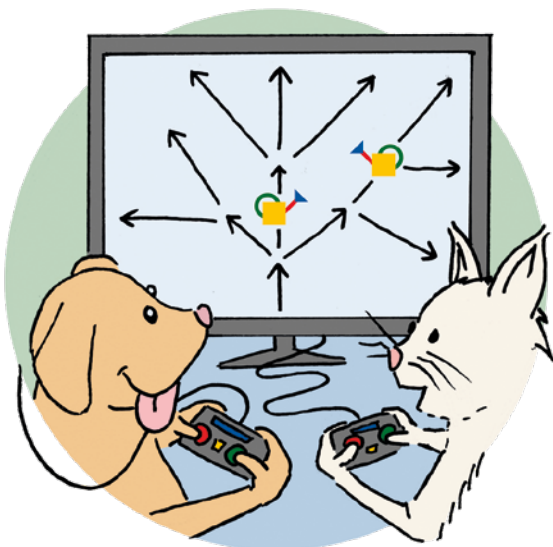
Projektets första del förverkligades under perioden 1.8.2021–31.10.2022 och del 2 inleddes den 1.11.2022. Våren 2022 har projektet fokuserat på opinionskampanjen och skolbesök samt upprätthållande av ambassadörsnätverk. Hösten 2022 har skolbesöken varit i fokus. Projektets målgrupper var unga som kunde tänka sig

studier och ett yrke inom småbarnspedagogiken, den allmänna opinionen (stärka allmänhetens bild och förståelse för branschen) samt personer som sadlar om i vuxen ålder.

Under skolornas läsår var de unga i huvudfokus och under skolbesöken introducerades högstadiel elever och gymnasie studerande för branschen. Skolbesöken genomfördes av projektkoordinatoren och ofta deltog även en av projektets ambassadörer under besöken. Skolbesöken riktade sig till elever i årskurs 8 och 9 i grundskolan och till andra och tredje årets studerande i gymnasiet. Det var viktigt att få träffa elever och studerande och berätta för dem vad småbarnspedagogik är, vad det handlar om, hur det är att både studera och jobba inom branschen samt varför småbarnspedagogiken är betydelsefull.

Genom att med vardagsnära exempel öppna upp vad småbarnspedagogiken är och svara på de direkta frågorna som ungdomarna ställde hade projektet en chans att locka potentiella sökande till de olika utbildningarna samt locka flera till branschen. Under skolbesöken uppmuntrades ungdomarna att prova på yrket under en prao-period eller genom eventuella sommarjobb.

En viktig målgrupp för projektet var även elevhandledaren och studiehandledaren. Skolbesöken bokades huvudsakligen genom elevhandledaren på de högre klasserna i grundskolan och med studiehandledaren på andra stadiet. Projektet har haft som målsättning att personligen nå samtliga elevhandledare/studiehandledare

i medlemskommunernas skolor för att upplysa dem om projektet Småbarnspedagogiken – ett framtidsjobb och för att sedan få möjlighet att boka skolbesök.

Projektet samlade väsentlig information på webbplatsen www.smalbarnspedagogik.fi. På webbsidan finns information om olika utbildningar, de olika befattningarna inom branschen och allt material som producerades för kampanjen. Webbsidans syfte var att göra information gällande studier och yrken inom småbarnspedagogiken lättillgänglig.

Opinionskampanjen "Ditt barn. Mitt jobb. Vår framtid." förverkligades under perioden 10.2–31.3.2022. Kampanjen gjordes i samarbete med kommunikationsbyrån Bertills & Jung. Kampanjen förverkligades i tryckt media och social media. Totalt 30 tryckta annonser i Hbl, åtta tryckta annonser i Östnyland och Västnyland samt digitala annonser i KSF-media under kampanjperioden 10.2–31.3.2022. Därtill publicerades tre tryckta annonser i Åbo Underrättelser och en annons i Nya Östis. Under kampanjen på sociala medier fördes 18 kampanjaffischer med beslutsfattare och kända samhällsprofiler och sex filmer med främst pedagoger från fältet på sociala medier: Facebook, Instagram, Twitter och Youtube samt fyra filmer på Tiktok.

Totalt gjordes 48 skolbesök i följande kommuner Lojo, Vanda, Esbo, Borgå, Grankulla, Helsingfors, Pargas, Kimitoön, Hangö, Lovisa och Raseborg. Ambassadörer genomförde 21 skolbesök. Uppskattningsvis 1300 elever/studerande fick ta del av skolbesöken och 917 respondenter har svarat på frågeformuläret efter skolbesöken där det frågas bland annat om intresset för branschen.

SMÅBARNSPEDAGOGIKEN
Ett framtidsjobb

DITT BARN.

DITT BARN HAR RÄTT TILL DEN BÄSTA SMÅBARNSPEDAGOGIKEN.

Alla arbetssätt ska stötta barnets utveckling och lärande och kunna motiveras pedagogiskt.

#dittbarnmittjobbvårframtid | sydkusten.fi | smalbarnspedagogik.fi

Finansierare:
TreSmeder Svenska Kulturfonden SFS KONSTSFUNDET

CARITA
pedagog inom småbarnspedagogik

"VI HAR LYCKATS NÅR BARNEN SJÄLVA SÄGER ATT DET VARIT EN SUPERDAG."

SYDKUSTEN

Detta är en av annonserna som publicerades i tryckt media under kampanjen "Ditt barn. Mitt jobb. Vår framtid".

Morgon- och eftermiddagsverksamhet samt skolans klubbverksamhet

SYDKUSTEN SOM STÖDJANDE AKTÖR

Sydkusten arbetar aktivt för att utveckla och stärka morgon- och eftermiddagsverksamheten och fritidsverksamhet i anslutning till skolan. Sydkusten har tack vare ett långsiktigt och målmedvetet arbete fått ett omfattande helhetsansvar och en stark roll som expertorganisation inom eftis- och klubbverksamheten i hela Svenskfinland.

Morgon- och eftermiddagsverksamheten – eftis - har idag en etablerad och viktig roll i samhället. Samtidigt präglas verksamheten av stora regionala skillnader som berör både barnens deltagande i morgon- och eftermiddagsverksamheten, personalens behörighetsgrad, arbetsförhållanden och gruppstorlek. Av de svenskspråkiga

kiga barnen deltar hela 80 % av barnen i åk 1 och 60 % av barnen i åk 2 i eftis. Andra trender som framkommer i verksamheten är att enheterna blivit färre och större och allt oftare upprätthålls av kommuner. Sydkusten lyfter upp centrala utvecklingsfrågor för verksamheten till diskussion. Dessa frågor är bl.a. lönenivå och anställningsvillkor, samarbete med skolan, utrymmesfrågor, pedagogik och stöd samt kompetensutveckling.

Sydkusten ordnar i samarbete med Utbildningsstyrelsen regionala möten för svenskspråkiga eftis- och klubbkoordinatorer och ansvariga tjänstemän i kommunerna varje termin. Under år 2022 hölls fyra möten via Teams; två möten ordnades i mars (16.3 och 18.3) och två i december (8.12 och 9.12). där aktuella frågor inom verksamheten behandlades och goda exempel på hur verksamheten kan ordnas presenterades och diskuterades. Årets teman välbefinnande, Finlandsmodellen och lokala modeller introducerades av sakkunniga från Utbildningsstyrelsen, Regionförvaltningsverket och kommunerna.

I diskussionerna och kontakten med kommunerna har den nationella statliga satsningen Finlandsmodellen diskuterats i olika forum. Finlandsmodellens huvudsakliga mål är att öka barns och ungas välmående. Syftet är att det ska vara möjligt för alla barn och unga att i samband med skoldagen ha en hobby som de tycker om och som är avgiftsfri. I de diskussioner som förts i Sydkustens nätverk har olika välfungerande lokala modeller, information och erfarenheter av Finlandsmodellen presenterats.

UTBILDNING, FORTBILDNING OCH KURSER

Sydkusten arbetar aktivt för kompetenshöjande verksamhet inom morgon- och eftermiddagsverksamheten och klubbverksamheten. Grunden för en god kvalitet i

Författarna och ordkonstlärarna Malin Klingenberg och Ellen Strömberg leder den första delen i fortbildningen Kreativt skapande & socialt lärande 7.12.2022 i Vasa.

verksamheten är behöriga, kompetenta och motiverade ledare och pedagoger som har en stark yrkesidentitet. Detta uppnås bl.a. via yrkesutbildning och kontinuerlig fortbildning.

Sydkusten kunde tack vare bidrag från Utbildningsstyrelsen och stiftelsen Brita Maria Renlunds minne ordna en större fortbildningshelhet läsåret 2022-2023. Fortbildningen Kreativt skapande & socialt lärande ger redskap och kunskaper i att stärka barns sociala kompetens och uttrycksförmåga genom lek, skapande och kreativa metoder. Fortbildningen består av fyra utbildningsdelar på två olika orter, Helsingfors och Vasa, samt arbete i den egna barn- eller elevgruppen och distans-träffar mellan delarna.

Olika områden inom konstfostran som stärker ut-

vecklingen av multilitteracitet och mångsidig kompetens hos barn och unga behandlas. De teman som behandlas är ordkonst, drama, dans och bildkonst ur ett tvärkonstnärligt och praktiskt perspektiv. Deltagarna får kunskap i hur verksamhetskulturen kan utformas så att den upplevs trygg och inbjudande där kreativitet och fantasi får utrymme. Detta ökar delaktigheten och förebygger mobbning. Fortbildningen bidrar till att utveckla barns och ungas sociala, emotionella, kognitiva, kommunikativa och estetiska kompetens. Som föreläsare och inspiratörer har anlitats experter inom de olika konstområdena, t.ex. Malin Klingenberg, Ellen Strömberg, Lotta Sanhaie och Hanna Lundström (ordkonst), Nina Dahl-Tallgren, Anna Moberg, Henrika Andersson och Petra Norrgård (drama).

Sydkestens webbsidor och sociala medier med aktuell info om eftis- och klubbverksamheten:

www.eftis.fi

www.facebook.com/eftisochklubbar

Finansiärer år 2022

Svenska Kulturfonden

Stiftelsen Brita Maria Renlunds Minne

Utbildningsstyrelsen

Sydkestens referensgrupp för eftis- och klubbverksamheten består av representanter för centrala aktörer inom verksamheten i Svenskfinland. Specialplanerare Sonja Hyvönen (Utbildningsstyrelsen) har fungerat som ordförande för gruppen.

Referensgruppen för eftis- och klubbverksamhet, medlemmar (2022):

Sonja Hyvönen, specialsakkunnig,
Utbildningsstyrelsen (ordförande)

Gisela Andergård-Heiskanen, utbildningsplanerare,
Yrkesinstitutet Practicum

Eva-Lotta Backman-Winqvist, koordinator,
Finlands Svenska Idrott

Isabella Franck, Koordinator för eftermiddags-
verksamheten, Barnavårdsföreningen i Finland

Carina Kekäle, fortbildningsplanerare,
Yrkesakademin i Österbotten

Elise Hindström, verksamhetsledare, Marthaförbundet

Minna Lindberg, sakkunnig,
Finlands Kommunförbund

Anne Lindholm, koordinator för eftis- och
klubbverksamheten, Borgå stad

Helena Pulkkinen enhetsansvarig, Folkhälsan Syd

Mirva Sandén branschsekreterare för undervisning,
Kyrkans central för det svenska arbetet

Maarit Westerén/Micaela Romantschuk, informatör/
verksamhetsledare, Förbundet Hem och Skola

Cecilia Åminne, lärare, Step-utbildning

Monica Martens-Seppelin, utvecklingschef,
Sydkestens landskapsförbund (sekreterare)

Fortbildningen som startade i november 2022 samlar sammanlagt 44 engagerade deltagare som jobbar som eftisledare, småbarnspedagoger och klasslärare och responsen har varit mycket positiv. Deltagarna uppskattar att det ordnas fortbildning där de får konkreta användbara tips och kan träffas och utbyta tankar och erfarenheter. Behovet av kurser och träffar är stort eftersom det ordnas väldigt lite fortbildning för denna målgrupp. Detta är ett viktigt led i att utveckla och höja kvaliteten i verksamheten.

Ordkonstlärare Lotta Sanhaie på den första delen i fortbildningen Kreativt skapande & socialt lärande 30.11.2022 i Helsingfors.

Kultur och bildning

Verksamhet inom kulturfältet

Ett av Sydkustens centrala uppdrag är att främja kultur på svenska. Sydkusten ser kultur ur ett vitt perspektiv och vi intresserar oss för språk, värderingar, samhället och för institutioner som utövar konst inom alla dess genrer. Vi vill att den svenskspråkiga kulturen är en naturlig och integrerad del av helheten, såväl på nationell som på regional nivå. Till Sydkustens uppdrag hör att främja svenskspråkig kulturförstran och det görs både genom Sydkustens ordkonstskola och genom olika samarbeten och kultursatsningar.

I Sydkustens planer för år 2022 ingick att stärka kultursamarbetet inom vårt verksamhetsområde genom olika forum för idéutbyte och gemensamma projekt samt att verka för större synlighet för kultursektorns och kulturaktörernas arbete. Vi ville öka dialogen mellan kommunerna och kulturaktörerna, arrangera kommungränsöverskridande nätverksträffar för kultursektorn, ta initiativ till och medverka i kulturprojekt och nätverk, delta aktivt i nätverk för grundläggande konstundervisning samt bidra till språklig stimulans i familjer genom boken "Ge ditt barn en gåva" som innehåller rim och ramsor.

För att öka dialogen mellan kommunerna och kulturaktörerna ordnade Sydkustens landskapsförbund regelbundna virtuella träffar, kallade Kulturkaffe-träffar. Under de sju träffar som ordnades under året fick deltagarna lära känna varandra och de olika kommunernas kultursektorer, diskutera aktuella teman samt utbyta

goda idéer och erfarenheter. Under träffarna diskuterades bl.a. kulturlagen och kommunernas roll, kulturläroplaner och kulturskolor, grundläggande konstundervisning och möjligheter att göra kulturen mer tillgänglig, t.ex. genom digitala lösningar.

I början av året arrangerades också en virtuell kulturchefsträff och två webinarier, det ena handlade om grundläggande konstundervisning, det andra om kommunernas kulturläroplaner. Dessutom arrangerade vi Kulturmatchning enligt Petcha Kutcha-metoden.

Den nya kulturplaneraren inledde sitt arbete med att besöka våra medlemskommuner för att bekanta sig med deras kultursektorer. Det blev en riktig kulturodyssé som uppskattades av alla parter, och besöken stärker ytterligare dialogen och samarbetet mellan oss och kommunerna. Målsättningen är att lyssna in kommunernas önskemål och att bistå med projekt och nätverk som svarar

på deras behov och främjar deras verksamheter.

Under året fortsatte Sydkusten att delta aktivt i nätverk kring grundläggande konstundervisning. Det största enskilda samarbetsprojektet var utställningen Ensam tillsammans – Yksin yhdessä som arrangerades i samarbete med kulturskolenätverket i Åboland. Ensam tillsammans bestod av en utställning där de olika kulturskolornas elever skapade konstverk utifrån temat ensamhet. Sydkusten hade hand om koordineringen inom kulturskolenätverket och vi fick tilläggsfinansiering för projektet, och kunde därför anställa en producent. Temat för den tvåspråkiga utställningen valdes för att bearbeta den sociala isolering och de ensamhetskänslor som coronapandemin gett upphov till. Utställningen måste först skjutas upp på grund av coronapandemin, men förverkligades under perioden mars till maj i biblioteken i Pargas, Nagu, Korpo samt i Luckan i Åbo. Den främsta målgruppen för projektet var elever i årskurs 1–3, eftersom utställningshelheten för deras del ingick i Pargas stads kulturläroplan. Men utställningen riktade sig också till andra grupper och till allmänheten.

Utöver detta arrangerades ett webinarium med temat kulturfostran och läroplaner. Kulturskolenätverket i

Pargas träffades regelbundet (7 gånger) under året. På hösten fokuserade vi på förberedelser inför kampanjen Kreativitet i politiken i februari 2023.

De finlandssvenska läsambassadörerna

Sydkusten inledde hösten 2019 det treåriga samarbetsprojektet Den finlandssvenska läsambassadören x 2 (De finlandssvenska läsambassadörerna). Projektet riktar uppmärksamhet och stöd till arbetet för läsfrämjande insatser för att nå två huvudsakliga målgrupper: barn från 0–6 år och barn i åk 5–9. Projektet som finansieras av Svenska kulturfonden, Stiftelsen Brita Maria Renlunds Minne och Svenska Folkskolans vänner förverkligas i hela Svenskfinland inklusive språköarna.

Samarbetspartner/delgenomförare var Utbildningsstyrelsen och Läsrörelsen, KulturÖsterbotten/SÖFUK, Folkhälsans förbund/språkutvecklande verksamhet, Centret för livslångt lärande vid Åbo Akademi och Studieförbundet för lärare inom småbarnspedagogik vid Helsingfors universitet. I samarbetet deltog aktivt bibliotek och skolor men också olika förlag, organisationer, media m.m.

Projektet Den finlandssvenska läsambassadören x 2 (De finlandssvenska läsambassadörerna) avslutades 31.7.2022. Under våren fortsatte de finlandssvenska läsambassadörerna, Henrika Andersson och Amanda Audas-Kass, med den kontinuerliga verksamheten bestående av både reella och virtuella inspirationsbesök i skolor. Parallellt med detta ordnades fortbildning för personal både i skolor och på daghem. Under våren nådde projektet 1391 elever och 244 föräldrar. I samband med skolbesöken och under fortbildningar nåddes 218 lärare. I fortbildning för småbarnspedagogiken deltog 67 personer samt i fortbildning för bibliotekarier 40 personer. Därtill har projektet föreläst för 76 lärarstuderande och studerande inom småbarnspedagogik under våren.

Under våren 2022, projektets sista halvår, skapades två läsfrämjande affischer som skickades i två exemplar till samtliga daghem och skolor i Svenskfinland. Affischerna illustrerades av Linda Bondestam (för daghem, förskola och lågstadielärover) samt av Ludwig Sandbacka (för åk 7–9). Under våren var också ett omfattande pedagogiskt material klart att lanseras för att främja läsning av skönlitterära texter parallellt med historieundervisningen i åk 4–6.

Under februari och mars 2022 skrev och publicerade läsambassadörerna också slutrapporten "Läsning från topp till botten" som delades ut under slutseminariet 24.5 i Helsingfors. Slutrapporten går att läsa även på hemsidan.

Amanda Audas-Kass och Henrika Andersson.
Foto: Niklas Günsberg.

I april 2022 ordnades för andra året i rad den omtyckta Läskarnevalen för samtliga elever i åk 5. Totalt deltog 756 elever. Under maj och juni 2022 skapades ytterligare material till läsambassadörernas hemsida med pedagogiskt material, artiklar och mera boktips. Allt material som skapats kommer att finnas kvar fram till år 2027.

Totalt har projektet under projekttiden 1.8.2019–31.7.2022 nått över 9000 elever, 1200 lärare och lärarstuderande, 800 lärare inom småbarnspedagogiken och barnskötare, 1700 föräldrar, 340 bibliotekariéer och bibliotekspedagoger samt 320 studerande. På sociala medier har projektet haft 2800 medlemmar i FB-gruppen och 1300 följare på Instagram.

Skrivande skola – skrivfrämjande i Svenskfinland

SKRIVANDE SKOLA - ETT FARTFYLLT ÅR AV SKRIVFRÄMJANDE

Skrivande skola (2020–23) är en allfinlandssvensk satsning på skrivpedagogik med fokus på grundläggande utbildning åk 7–9. I samarbete med Svenska modersmålsläroverforeningen i Finland (Smlf) genomför Sydusten det treåriga projektet. Målet är att alla ämneslärover blir skrivlärover i eget ämne. Åtta utvalda fokusskolor (åk 7–9) och en pilotskola (förskola-9) genomgår en treårig kompetensutvecklande process med kollegialt lärande i fokus. Ämnessammanhang men också ämnesspecifik genrepedagogik används för att skapa ambitiösa och trygga ramar för elevernas skrivande. Punktsatser som föreläsningar och workshoppar ges på beställning i finlandssvenska skolor f-9, andra stadiet samt andra utbildningsaktörer.

Projektledare Annette Kronholm.
Foto: Minneá Mattbäck/Walberg Media

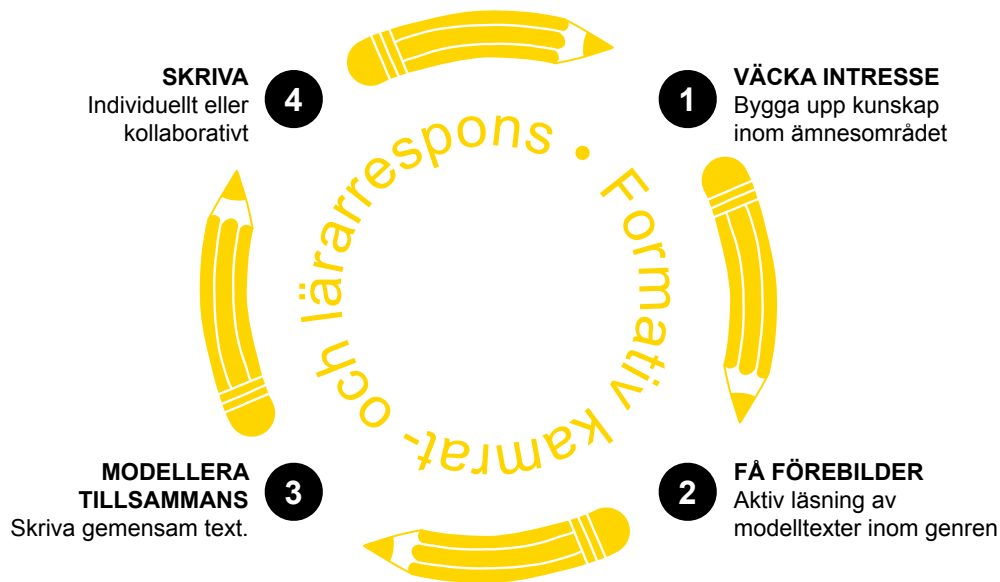
Fokusskolorna är Donnerska skolan (Karleby), Kristinestads högstadieskola (Kristinestad), Lovisavikens skola (Lovisa), Lyceiparkens skola (Borgå), Skärgårdshavets skola (Korpo), Kyrkbackens skola (Nagu), Åshöjdens grundskola (Helsingfors) och Övernäs skola (Mariehamn). Nykarleby är projektets pilotplats, med stadens enhetsskola, periferiskolor och centrumskolan Zachariasskolan (f-6 och 7–9) ingår i den helheten. Periferiskolorna (f-6) är Hirvlax skola, Munsala skola, Jeppo-Pensala skola och Socklot skola. Zachariasskolan (f-9) ligger i centrum.

Aktivitet i fokusskolor och pilotskola under 2022:

42 föreläsningar (SS7–SS9)

42 dreamteammöten

350 lärare genom tre föreläsningar, 1050 lyssnare

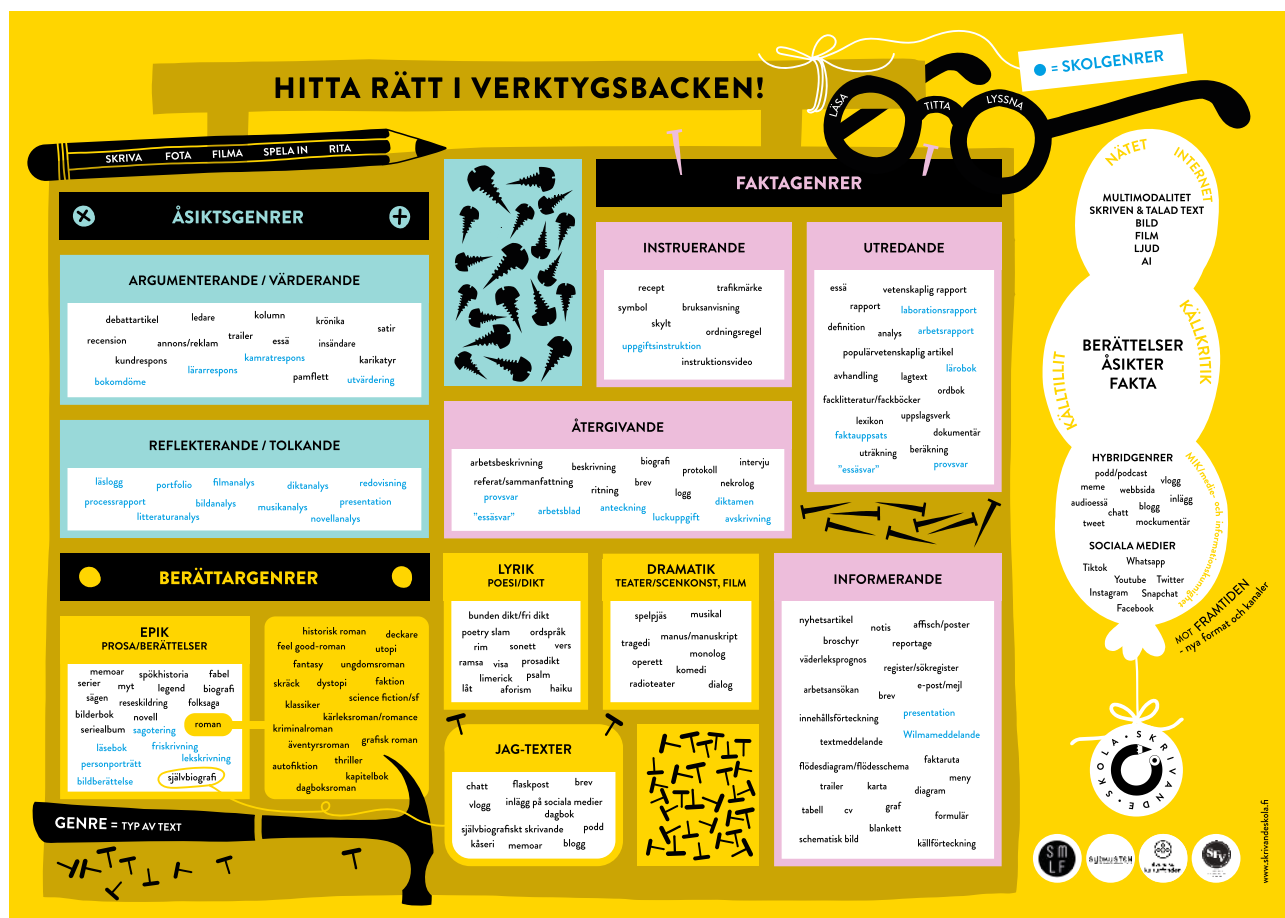
Cirkelmodellen är en central modell för lärarens skrivstöttning i skrivprocesser.

"Vad gör vi åt våra elever om vi inte förväntar oss att de både läser och skriver olika typer av texter? Att vi inte utmanar dem?"

lärare i en av fokusskolorna

"Känslan av att lyckas stärker identiteten i skrivarklubben, att det här med skrivande och läsning också är tänkt för mig."

projektledare Annette Kronholm

Verktygsbacken, en översikt över genrepertoar i och utanför skola och ett smakprov på projektets material.

FAKTA Skrivande skola (2020–23)

- hemsida www.skrivandeskola.fi, "Skrivande skola i Svenskfinland" på Facebook, "skrivandeskola" på Instagram
- åtta fokusskolor: Donnerska skolan (Karleby), Kristinestads högstadieskola (Kristinestad), Kyrkbackens skola (Nagu), Lovisavikens skola (Lovisa), Lyceiparkens skola (Borgå), Skärgårdshavets skola (Korpo), Åshöjdens grundskola (Helsingfors), Övernäs skola (Mariehamn)
- pilotskola: enhetsskolan i Nykarleby (förskola- åk 9)
- 340 lärare, 2500 elever
- inspirationsföreläsningar för svenska skolor och utbildningsaktörer i Finland
- huvudman Svenska modersmålslärarföreningen i Finland i samarbete med Sydkustens landskapsförbund
- finansierar Svenska kulturfonden och Svenska folkskolans vänner

MEDIAL SYNLIGHET

Skrivfrämjande inlägg i medier:

"Tappar skolelever förmågan att läsa och skriva på grund av för mycket skärm?"
i Slaget efter tolv, Yle Vega 17.2.2022.

"Lärare oroliga för sämre skrivkunskaper – nu ska också fysik- och historieläraren bli skrivpedagoger"
Hufvudstadsbladet, Jenny Bäck, 10.2.2022.

"Läs- och skrivkunighet är ett demokratiprojekt",
Annette Kronholm m.fl./Sydkustens landskapsförbund,
Hufvudstadsbladet, 30.1.2022.

"Med framtiden i min näve säger jag adjö",
Österbottens tidning, Annette Kronholm, 23.1.2022.

*Blogginlägg och artiklar på
Sydkustens landskapsförbund:*

"Skriva i praktiska ämnen" (14.3.2022),

"Att ge skrivandet tid" (24.5.2022),

"Dags för dom-reform?" (14.4.2022)

- informativa och trendsättande inlägg (ca 2–3/vecka)
i projektets kanaler på sociala medier
(Facebook, Instagram, LinkedIn).

- projektets hemsida (fr.o.m. aug. 2021),
<https://skrivandeskola.fi/>

Produktion av skrivstödsmaterial

"VERKTYGSBACKEN - SKRIVPEDAGOGIK FÖR ALLA"

Under det andra verksamhetsårets (2021–22) vårtermin samt under det tredje året (2022–23) lades avsevärd tid på att utarbeta, sammanställa och färdigställa ett skrivpedagogiskt material för elever främst i årskurs 7–9 men med material också för f-6 och andra stadiet. Materialet avser att skapa gynnsamma förutsättningar för lärares stöttning av elever i skrivundervisningen. Processen påbörjades på allvar under våren 2022 med projektskolornas 350 lärare som referensgrupper. Skrivstöden har vuxit fram under läsåret och i samarbete med fokusskolorna, inte minst med pilotskolans best practice-lärarteam. Höstens (2021) Skrivandet i praktiken-seminarier bidrog med värdefulla inspel för den ämnesspecifika skrivundervisningen.

Det materiella skrivstödet ligger till underlag för lärarens stöttning i enlighet med cirkelmodellen (Johansson&Ring, 2019; Pettersson, 2018) inför och under skrivprocesser. Det kan också tjäna som stödmaterial och självhjälp för den enskilda eleven samt hemmet i samband med skriftliga hemuppgifter. Materialet förväntas gynna en invand rutin hos eleven att komma igång med skrivuppgifter, samt att orka bearbeta och redigera texter till slut.

Materialet utarbetades under hösten 2022 och färdigställs digitalt och på papper under våren 2023. "Verktogsbacken - skrivpedagogik för alla" distribueras till alla svenska skolor, åk 7–9. Också 1–6-skolor kan komma i fråga. Under hösten 2022 lanserade varje fokusskola sin egen digitala Verktogsback i Teams, Google Classroom eller Itslearning. Skolan kan också ha valt att placera Verktogsbacken på skolans hemsida (Donnerska skolan, Karleby <https://www.kokkola.fi/sv/skrivande-skola/>).

Tölby daghem i Korsholm fick tamburbibliotek i december 2022. På bilden är Eleonora Drifell (till vänster) och Martina Lönnvik.

Rätt bok på rätt plats

Under 2022 startade Sydkustens Landskapsförbund r.f. Rätt bok på rätt plats som är ett nytt tvåårigt projekt. Målet med projektet är att utveckla nya platser där barn, unga och familjer få läsinspiration i samarbete med lokala aktörer. Det är meningen att lokala aktörer ska få verktyg för att arbeta vidare med läsfrämjande arbete efter projektets avslut. Projektet har tagit avstamp i

två läsfrämjande koncept: Tamburbibliotek och Lästält. Projektet har fått stöd av Utbildningsstyrelsen, Svenska Folkskolans Vänner, Stiftelsen Brita Maria Renlunds minne samt Lisi Wahls stiftelse för studieunderstöd.

Tamburbibliotek är ett koncept som prövades redan under projektet De Finlandssvenska Läsambassadörerna. Konceptet bygger på att vi inom en kommun samarbetar med biblioteket i att bygga upp små tamburbibliotek i utvalda daghems tamburer. Tamburbiblioteken är till för att familjerna lätt ska kunna låna hem böcker för högläsning i vardagen. Genom att tillhandahålla böckerna på en plats som föräldrarna besöker dagligen vill projektet sänka ribban för att låna hem böcker samt hjälpa biblioteket nå ut till de familjer som inte besöker biblioteket. Under 2022 samarbetade vi med biblioteken i Korsholm och Grankulla och startade totalt 10 tamburbibliotek i daghem på orterna. Tamburbiblioteken kommer att vara i bruk under 1 år och under 2023 kommer 15 nya tamburbibliotek att startas i kommuner i Svenskfinland.

Lästält på Wasa Football Cup.

Lästält är ett koncept som startades under 2021 inom projektet Läsning i Laget. Konceptet bygger på att vi tillsammans med det lokala biblioteket besöker idrottsevenemang för barn och unga för att där bygga upp ett lästält. I lästältet får idrottarna samt deras familjer och andra besökare besöka en mysig plats där de kan läsa, få läsinspiration, delta i tävlingar samt möta läsning och litteratur på ett idrottsevenemang. Genom lästälten vill vi lyfta fram läsning i en ny miljö och bygga banden mellan läsning och idrott.

Under 2022 deltog projektet i följande evenemang:

8–10.7: Wasa Football Cup. Omkring 500 besökare. samarbete med Vasa Stadsbibliotek och Wasa Football Cup.

6–7.8: Finlands Svenska Orienteringsmästerskap. Omkring 170 besökare. Samarbete med Vrå kommunbibliotek och Finlands Svenska Idrott.

19–21.8: Svenskfinlands Idrottsmästerskap. Omkring 90 besökare. Samarbete med Mariehamns stadsbibliotek och Finlands Svenska Idrott.

3.9: Friluftsfestivalen Uteliv.

Omkring 200 besökare. Samarbete med Pedersöre kommunbibliotek och Kulturhuset Ax.

Ebban-chatten

Under 2022 fortsatte Sydkusten att upprätthålla en chatt i samarbete med boktjänsten Ebban. Chatten är valbar och gratis för finlandssvenska skolar som använder Ebban. I chatten kan elever och lärare få hjälp och tips på läsning och lärare kan även be om temahyllor med ämnen eller genrer som de vill erbjuda eleverna.

Chatten i siffror:

Unika besökare per dag (medeltal): 21

Unika besökare per månad (medeltal): 160

Chattillfällen under året (uppskattning): 4250

Syd kustens ordkonstskola

Syd kustens landskapsförbund upprätthåller Syd kustens ordkonstskola, som har som uppdrag att erbjuda ordkonst för barn och unga inom hela verksamhetsområdet. Till verksamheten hör att ordna grundläggande konstundervisning, erbjuda ordkonst i form av övriga regelbundna hobbygrupper, göra projektsatsningar, erbjuda ordkonst för småbarn, utarbeta pedagogiskt material, arrangera fortbildningar och utveckla ordkonsten som konstform på svenska i Finland. Ordkonstverksamheten omspänner åldersmässigt allt från småbarn till ungdomar och vuxna. År 2022 har verksamheten präglats av stabilisering och utveckling av verksamhets-

formerna efter ett par år av osäkerhet och de nya arbetssätt som coronapandemin medförde.

Kontinuerlig ordkonstundervisning

ORDKONSTUNDERVISNING I GRUPPER

Syd kustens ordkonstskola upprätthåller grupper med regelbunden ordkonstundervisning som grundläggande konstundervisning, hobbygrupper samt inom klasser i grundskolan. Undervisningen sker i skolornas utrym-

Stolta nypublicerade skribenter i Hbl junior.

men, på bibliotek samt på Luckan i Helsingfors.

Grundläggande konstundervisning ges i Sibbo kommun, Borgå stad, Helsingfors stad, Pargas och Åbo stad samt på distans för sammanlagt 356 elever. I dessa fem kommuner följer vi systematiskt upp elevernas framsteg och antalet undervisningstimmar. Ordkonstskolan jobbar kontinuerligt med att kunna erbjuda grundläggande konstundervisning även i övriga verksamhetskommuner. Under året har vi arbetat extra mycket med att utveckla den grundläggande konstundervisningen bl.a. genom att skapa olika temakurser för att ytterligare engagera och motivera eleverna. Temakursernas uppgift är att ge eleverna möjlighet att själva välja inom vilka områden

de vill fördjupa sig. Med hjälp av temakurserna kan eleverna även besöka litterära miljöer samt ges möjlighet till tvärkonstnärliga samarbeten, som är svåra att arrangera inom ordinarie undervisning. Under en temakurs besökte till exempel eleverna Helsingfors bokmässa och fick delta i ett scenprogram om läs- och skrivglädje.

Inom de regelbundna hobbygrupperna ligger fokus på inspiration och fantasi. Eleverna lockas till berättelser och berättandet på många olika sätt. Sydkustens ordkonstskola arrangerade under år 2022 hobbygrupper i Esbo, Kyrkslätt, Raseborg och St Karins för ca 60 barn. En del av hobbygrupperna arrangeras inom den s.k. Finlandsmodellen.

Antal elever och grupper år 2022 per kommun och region

Regelbunden undervisning för alla åldersgrupper

Region / kommun	antal grupper		antal elever	
	vår- terminen	höst- terminen	vår- terminen	höst- terminen
Huvudstadsregionen				
Esbo	1	2	7	14
Helsingfors	24	19	281	307
Västra nyland				
Kyrkslätt	2	2	16	13
Raseborg	2	0	12	0
Östra nyland				
Borgå	1	1	10	9
Sibbo	5	5	35	71
Åboland				
Pargas	5	3	42	15
St Karins	1	0	9	0
Åbo	5	5	35	53
Distans				
Hela landet	2	2	16	17
Sammanlagt	48	39	463	499

De undervisningsgrupper som verkar inom grundskoleundervisningen är starkt läs- och skrivfrämjande och stödjer implementeringen av den nationella läskunighetsstrategin. Via ordkonsten hittar eleverna språk- och skaparglädjen. I bästa fall lockar klassordkonsten även eleverna till att utöva ordkonst på fritiden som hobby. År 2022 ordnades ordkonst inom skolans egen undervisning i tre skolor i huvudstadsregionen, både för förskoleklasser och för årskurs 3, för totalt ca 150 elever.

Läsåret 2022-23 samarbetar ordkonstskolan på Hbl Juniors initiativ med Hbl Junior. Hbl Junior är en tidning för barn i åldern 7–14 och den utkommer varannan vecka. I mer eller mindre varje nummer publiceras 3–4 dikter skrivna av ordkonstelever. Dikterna väljs ut så att de bildar tematiska helheter.

Elevernas egna texter publiceras i HBL Junior och på sociala medier (Violas dikt).

Deckarworkshop med Eva Frantz i november 2022.

PREMIUMGRUPPER

Under höstterminen 2022 startade ytterligare fyra så kallade premiumgrupper, vilket betyder att det läsåret 2022-2023 sammanlagt fanns åtta premiumgrupper. Sex av grupperna träffades på Luckan i Helsingfors och två på distans. I dessa premiumgrupper studerar nu 95 elever. Premiumgrupperna hör till den grundläggande konstundervisningen, men har en längre termin än övriga ordkonstgrupper inom grundläggande konstundervisning. Samtidigt erbjuds premiumgrupperna egna temakurser för att ytterligare kunna fördjupa sig inom ordkonst. Under år 2022 har eleverna bl.a. haft författarbesök med Henrika Andersson och Eva Frantz, de har deltagit i scenprogram på Helsingfors bokmässan och in-

På Luckan har eleverna tillgång till mysiga utrymmen och elevdatorer .

tervjuat författare på Luckans Bokfika.

Premiumgrupperna agerar pilotgrupper på många sätt. Grupperna träffas i inspirerande utrymmen utanför skolmiljön på Luckan eller på distans. På Luckan har eleverna tillgång till elevdatorer, vilket motiverar eleverna att skapa flera och längre texter samt till textbearbetning. Datorerna möjliggör även delning av material samt förutsättningar att skapa multimodala texter. Tack vare individuell handledning samt detaljerad textrespons har premieeleverna utvecklats med stormsteg.

Inom premiumgrupperna har även utvecklandet av läroplanen testats i praktiken, både gällande innehåll och metoder. Premiumgruppernas elever har ivrigt deltagit i de temakurser som erbjudits och framför allt har littera-

turkurserna varit en framgångssaga. Litteraturkurserna består av åtta boksamtal om lika många barn- och ungdomsklassiker per nivå. Arbetet med litteraturen inleds med att verket presenteras ur olika synvinklar. Eleverna får själva skapa texter inspirerade av verket redan innan de börjar läsa. På så sätt har de en färdig referensram att placera texten i, en förståelse för genren och verktyg för att ta sig an texten. Samtidigt väcks naturligtvis intresset för själva läsningen. Efter det läser eleverna verket utanför träffarna, men stötts hela tiden under läsningens gång av ordkonstläraren. Då verket är läst, samlas eleverna till ett boksamtal under ledning av ordkonstläraren. Boksamtalen ger utrymme för elevernas egna läsupplevelser, reflektioner samt analys av verken.

Ordkonstelever intervjuade bl.a. Matilda Gyllenberg på bokreleasestefest på Luckan.

Småbarnsordkonst: Rimjam, Kulturspaning och Ordplask

Ordkonstskolan har under år 2022 besökt daghem och bibliotek runtom i huvudstadsregionen och nått ut till över 500 barn. Under besöken har 2–6-åringar fått ta del av Rimjam, en ledd lekstund med rörelse till en samling utvalda dikter och verser. Teman för årets program har varit Godis är gott, Baka och smaka och Spana på stan. Barnen har också handletts att skapa egna rimmande verser i grupp under ledning av ordkonstskolans pedagoger inom ramen för Kulturspaning i Esbo. I Åbo-land ordnade ordkonstskolan en serie babyträffar under programrubriken Ordplask både digitalt och på plats i Pargas. I Helsingfors har öppna Rimjam för barnfamiljer ordnats i samband med Barnfesten 2022 vid Helsingfors Arbis samt på Tölö bibliotek, Nordhuset och centrumbiblioteket Ode.

Ordkonstevenemang och samarbeten

Under år 2022 samarbetade Ordkonstskolan med Svenska nu, ett nätverk som inspirerar och motiverar finskspråkiga barn och unga att använda svenska i sin vardag. Helheten som beställdes av Svenska nu var ett sätt att fira att det hade gått 50 år sedan den första boken om Alfons Åberg kom ut och temat var följaktligen Alfons Åberg. Det första steget i processen var det pedagogiska, tredelade material som publicerades i januari. Materialen ska utvidga läsoplevelsen genom ordkonstövningar. Ordkonstövningarna uppmuntrar till att använda svenska i tal och skrift och att pröva på olika konstformer. Det andra steget i processen bestod av verkstäder som introducerade ordkonst som konstform i språkbadsklasser som fick besök av en ordkonstlärare. Sammanlagt besökte ordkonstskolans pedagoger 37 olika språkbadsgrupper där de träffade 667 barn.

För att göra nordiska bilderböcker mera kända inom hela Norden och över de nordiska språkgränserna har Nordisk kulturkontakt initierat projektet Den nordiska bokslukaren. Ordkonstskolan deltar i projektets arbetsgrupp som under året har tagit fram pedagogiskt material till en samling bilderböcker nominerade för Nordiska rådets barn- och ungdomslitteraturpris. Materialet lanserades i början av år 2022 och är fritt tillgängligt via nätet.

Under året arrangerades en illustrationstävling inom ramen för projektet Den nordiska bokslukaren. Det populära och digitala Harry Potter-evenemanget arrangerades för andra gången i februari 2022. Sydkustens ordkonstskola arrangerade i juni en sommartemakurs i Helsingfors med temat skräck. I Pargas ordnades det tvärkonstnärliga sommarlägret Parlandia som ett samarbete mellan Ordkonstskolan och Åbolands Ungdomsförbund som driver KonsTila (bildkonstskolan) och Åbo-

lands Teaterskola.

Ordkonstskolan skapade år 2021 tillsammans med Åbo stad, Åbo stadsbibliotek samt Åbolands Litteraturförening ett nytt koncept: en poesikväll "Ordens estrad" där människor från fem generationer uppträdde både digitalt och på plats. Ordens estrad blev en stor succé och fick en fortsättning år 2022. Projektet erbjöd verkstäder för både vuxna och unga. De som deltog var elever i åk 7–9 i St. Olofskolan, gymnasieelever i Katedralskolan i Åbo, medlemmar i litteraturföreningen Prosa vid Åbo Akademi och Åbolands litteraturförening.

Undervisningsprojekt och pedagogiska material

MEDSKAPANDE LÄSNING

Under hösten 2022 inledde Sydkustens ordkonstskola ett pilotprojekt, Medskapande läsning, tillsammans med skolnätverket Haru och med finansiering av SFV. Piloten startade i Drumsö lågstadium i Helsingfors samt i Söderkulla skola i Sibbo. Under vårterminen 2023 fortsätter Medskapande läsning i Strömborgska skolan i Borgå samt Vindängens skola i Esbo.

Inom Medskapande läsning inspireras eleverna till läsning på olika kreativa sätt, samtidigt som lässtöttningen fortsätter under och efter läsprocessen. Eleverna får diskutera och reflektera över det lästa, vara aktiva medskapare till texten och utveckla sin narrativa fantasi, d.v.s. träna att byta perspektiv, tänka om och sätta sig in i någon annans situation. Kontinuitet i form av en längre process och ökande kravnivå är viktiga för att etablera läsvana och utveckla en positiv och dynamisk syn på sig själv som läsare, dvs. att alla kan utvecklas som läsare.

Målet med projektet är att skapa en modell för hur man kan överbrygga det gap som finns mellan det att

eleverna har knäckt läskoden och att de successivt borde ta sig an allt längre och mer krävande texter. Om gapet blir för stort riskerar en del elever annars att utveckla en negativ läsaridentitet och i värsta fall helt ge upp gällande läsningen.

EN BRO AV POESI

I samarbete med Svenska Akademien skickade Svenska folkskolans vänner (SFV) boken En bro av poesi till alla svenskspråkiga 6-åringar i Finland hösten 2022. Ett informationsbrev om boken sändes ut till alla förskolor i oktober. I brevet delade Sydkustens ordkonstskola med sig av tre ordkonstövningar som ger barnen möjlighet att skapa egna dikter. Brevet med information och handledning samt arbetsbladen till övningarna går att ladda ner och printa ut på ordkonstskolans webbsida. SFV och ordkonstskolan ordnade i november två digitala inspirationsträffar kallade En timme om poesi som samlade totalt 25 deltagare. Under tillfällena diskuterades pedagogiken kring poesi i barngrupper och gavs tips på hur man skapar lyckade poesistunder.

SKRIV FÖR LIVET

Sydkustens ordkonstskola arrangerade i samarbete med de finlandssvenska läsambassadörerna och Skrivande skola samt med bidrag av undervisnings- och kulturministeriet skrivtävlingen Skriv för livet! under januari-mars. Tävlingsuppgiften handlade om att skapa sin drömvärld.

Närmare 200 fantasifulla, förtrollande, fantastiska bidrag skickades ifrån olika orter i Svenskfinland. Glädjande nog hade både hela klasser jobbat fram underbara drömvärldar och enskilda barn och unga självständigt inspirerats till förunderliga idealsamhällen. Juryn be-

stod av de finlandssvenska läsambassadörerna Amanda Audas-Kass och Henrika Andersson samt Annette Kronholm, projektledare för Skrivande skola.

Så här beskrev jurymedlemmarna sitt uppdrag:

”Det var väldigt välgörande och intressant att få ta del av barns och ungas idealvärldar. Bland bidragen hittade vi många starka texter och verkliga författarlöften! Juryn uppmanar alla deltagare att fortsätta drömma och fortsätta skriva med samma entusiasm och glädje.”

Juryns kommentar

Vinnarna var:

- Åk 1–2 Li Helenius, Djurlandet
- Åk 3–4 Christian Bonnet, Lubbenup
- Åk 5–6 Vincent Snellman, Drömön
- Åk 7–9 Minea Cantell, Min idealvärld

Materialet för Skriv för livet illustrerades av Filippa Hella.

Utvecklingsarbete och kompetenshöjande verksamhet

FORMALISERAD UTBILDNINGSVÄG OCH FORSKNING I ORDKONST

För att garantera att utbildningen av lärare i ordkonst på svenska håller hög kvalitativ och likvärdig nivå i hela Svenskfinland i framtiden bör en utbildning formaliseras. Rektor Monica Martens-Seppelin utförde, finansierad av Svenska kulturfonden, under år 2021 en utredning kring hur en utbildning för ordkonstlärare kunde byggas upp i Svenskfinland. En motsvarande utredning utfördes på finska av Veera Vähämaa i samråd med Föreningen för ordkonstundervisning i Finland. Rapporten publicerades på ett seminarium arrangerat av Svenska kulturfonden i januari 2022.

Utvecklingsarbetet med målsättning att förverkliga de modeller för ordkonstlärarutbildningar som utredningarna tagit fram inleddes år 2022 i form av ett dynamiskt samarbetsnätverk bestående av utbildningsanordnare, forskare och övriga aktörer. Nätverksarbetet leds av Åbo Akademi med bl.a. dekanus Peter Nynäs och professor Ria Heilä-Ylikallio i spetsen.

PeM Sofie Lundell är doktorand vid pedagogiska vetenskaper vid Åbo Akademi med arbetsrubriken "Ordkonstpedagogik som en tvärkonstnärlig verksamhet för utveckling av estetiskt skrivande". Forskningen inleddes år 2022 i tätt samarbete med Sydkustens ordkonstskola och innebar bl.a. närvaro i flera olika undervisningsgrupper och intervjuer med ordkonstlärare. Forskningsarbetet beräknas ta tre år. Under hösten 2022 inledde även Linnea Lindström arbetet med sin pro gradu om projektet Medskapande läsning, som hon färdigställer under år 2023.

SKAPA-NÄTVERK FÖR JÄMLIKHET I UTBUDET AV KONSTUNDERVISNING

Ordkonstskolan deltar aktivt i utvecklandet av den grundläggande konstundervisningen i ordkonst i Svenskfinland och nationellt. Under år 2022 planerades olika projekt inom ramen för Svenska kulturfondens Skapa-satsning på lokal och regional nivå. Flera centrala delar av utvecklingsarbetet är att öka tillgängligheten och jämlikheten inom konstundervisning på svenska i Finland. Sydkustens landskapsförbund beviljades i slutet av år 2022 bidrag för ett treårigt projekt för att skapa och driva ett forum för diskussion, utveckling av och erfarenhetsutbyte inom konstundervisningen samt för att stärka ordkonstverksamheten på svenska i Finland. Projektet förverkligas i samarbete med KulturÖsterbotten samt övriga aktörer på fältet.

Sydkusten är även delaktig i CLL:s (Centret för livslångt lärande vid Åbo Akademi och Novia) SKAPA-projekt Ordkonstverksamhet i Svenskfinland punktinsats för ökad tillgång, samverkan och kvalitet. CLL:s projekt är ett tvåårigt projekt med målet att öka tillgången till ordkonstverksamhet för fler barn och unga i Svenskfinland genom att stödja nya aktörer, öka samverkan, höja kvaliteten och upprätta en gemensam kunskapsbank.

Ordkonstskolan upprätthåller webbsidan www.ordkonst.fi, Instagram-kontot och Facebook-sidan Sydkustens ordkonstskola samt en sluten Facebook-grupp för de egna ledarna.

Ordkonstlärare år 2022

Johanna Berlin

Carina Bonn-Mannerberg

Paola Fraboni

Tove Hagström

Filippa Hella

Linnea Holmström
Linnea Lindfors
Linnea Ingman
Hanna Lundström
Petra Norrgård
Maja Ottelin
Charlotta Portin
Lotta Sanhaie
Lisa Strömsholm
Stina Svenfelt
Nina Tikkanen
Katja von Wendt
Elisabeth Öhman

Organisation

Medlemmar

Sydkustens landskapsförbund har 16 kommuner som är medlemmar i förbundet: Borgå, Esbo, Grankulla, Ingå, Hangö, Helsingfors, Kimitoön, Kyrkslätt, Lappträsk, Lo-visa, Pargas, Raseborg, Sibbo, Sjundeå, Vanda och Åbo.

Årsmöte

Det högsta beslutande organet för Sydkustens landskapsförbund r.f. är årsmötet som hålls inom april i någon av medlemskommunerna. Till årsmötet utser medlemskommunerna representanter utgående från antalet svenskspråkiga invånare i kommunen. Vid mötet behandlas stadgeenliga ärenden. Ordförande och styrelse väljs vid mötet, medan styrelsen internt väljer första och andra viceordförande samt utser ett arbetsutskott och övriga utskott.

Silja Borgarsdóttir Sandelin fick förnyat förtroende som ordförande för Sydkustens landskapsförbund r.f. vid årsmötet den 25 april 2022.

Styrelsemedlem Inger Wretdal avtackades på årsmötet 2022 av direktör Christel Björkstrand och viceordförande Holger Wickström.

Årsmötet 2022 hölls på G18 i Helsingfors.

Styrelsen

Styrelsemedlemmar fram till förbundets årsmöte 2022:

Ordinarie

Kaj Andersson
Maj Björk
Tony Björk
Nina Björkman-Nystén
Oskar Dikert
Bianca Gräsbeck
Erica Helin
Tiina Kujala
Hanna Lönnfors
Bicca Olin
Werner Orre
Heikki Pakarinen
Niklas Rönnberg
Johan Werkelin
Holger Wickström
Inger Wretdal

Ersättare

Kjell Grönqvist
Runa Ismark
Ulf Dahlman
Sofia Stolt
Birgitta Gran
Risto Nurmela
Annukka Maunula
Håkan Sandell
Clara Lindqvist
Elina Ahde
Dick Carstens
Veera Hellman
Karin Palmén
Thomas Björkroth
Larserik Häggman
Lars Nyberg

På förbundets årsmöte 25.4.2022 valdes till styrelsen personer istället för dem som var i tur att avgå, och styrelsens sammansättning var därmed följande:

Ordinarie

Maj Björk
Tony Björk
Nina Björkman-Nystén
Oskar Dikert
Kristina Falkenstedt
Arja Karhuvaara
Hanna Lönnfors
Bicca Olin
Heikki Pakarinen
Yngve Romberg*
Niklas Rönnberg
Birgit Schaffar-Kronqvist
Thorolf Sjölund
Stina Wahlsten
Johan Werkelin
Holger Wickström

Ersättare

Minna Sund-Grönholm
Ulf Dahlman
Sofia Stolt
Birgitta Gran
Bo Grönholm
Michael Berner
Clara Lindqvist
Elina Ahde
Veera Hellman
Pauliina Räike*
Karin Palmén
Kai Alajoki
Kati Helanto
Werner Orre
Tomas Björkroth
Larserik Häggman

Projektkoordinator Emilia Christiansen och förbundssekreterare Camilla Komonen på årsmötet 2022.

*Yngve Romberg och Pauliina Räike har avgått under verksamhetsåret 2022.

Styrelsen för Sydkustens landskapsförbund valde på sitt konstituerande möte 12 maj 2022 Thorolf Sjölund till första vice ordförande och Holger Wickström till andra vice ordförande för förbundet.

Styrelsen har sammankommit för åtta möten under 2022.

Styrelsens arbetsutskott 2022 och övriga av styrelsen tillsatta arbetsgrupper

Under perioden 1.1–25.4.2022 bestod arbetsutskottet av Silja Borgarsdóttir (ordf.), Holger Wickström, Heikki Pakarinen, Nina Björkman-Nystén, Bianca Gräsbeck, Bicca Olin, Werner Orre och Johan Werkelin.

På styrelsens konstituerande möte 12.5.2022 valdes till arbetsutskottet Silja Borgarsdóttir Sandelin (ordförande), Thorolf Sjölund, Holger Wickström, Nina Björkman-Nystén, Bicca Olin, Werner Orre, Heikki Pakarinen och Johan Werkelin.

Styrelsen utsåg ett arbetsutskott vid sitt konstituerande möte den 12 maj 2022. Utskottet bereder ärenden inför styrelsen. Sekreterare och föredragande har varit Christel Björkstrand. Arbetsutskottet har hållit ett möte under året. Arbetsutskottet har även fungerat som direktion för Sydkustens ordkonstskola, där rektor Monica Martens-Seppelin är föredragande.

Styrelsen valde på sitt möte 12.5.2022 följande personer till arbetsgruppen för att utveckla en förvaltningsstadga: Silja Borgarsdóttir Sandelin, Holger Wickström, Heikki Pakarinen och Christel Björkstrand. Arbetsgruppen har hållit två möten under året.

Kommunikation

Webben www.sydkusten.fi har fungerat som huvudsaklig informationskälla och även detta år publicerades en huvudnyhet "veckans lyft" samt en bloggtext så gott som varje vecka. Sydkustens närvaro i sociala medier har stärkts. Speciellt under kampanjen "Ditt barn. Mitt jobb. Vår framtid" i februari–mars 2022 var Sydkustens närvaro stark på sociala medier och i tryckt media. Under året skickades fyra infobrev via tjänsten mailchimp

till kommuner, finansiärer och övriga samarbetspartner. Webbplatsen svenskskola.fi uppdaterades 2021 och utvecklingen av webbplatsen har fortsatt under år 2022.

Personal

Sydkustens landskapsförbund hade 15 anställda per 31.12.2022 på hel- eller deltid samt fem personer på timarvode främst inom ordkonstskolans verksamhet. Personalstyrkan var i medeltal 16 personer på hel- eller deltid och antalet personer på timarvode i medeltal 7,5 under året. Personarbetsåren under år 2022 uppgår till 12,8.

Personal anställd på hel- eller deltid per 31.12 är: direktör Christel Björkstrand, utvecklingschef/rector Monica Martens-Seppelin, tf utbildningsplanerare Anna-Karin Tötterman (vikarie för Matias Österberg), kulturplanerare Tove Hagström, förbundssekreterare Camilla Komonen, projektledare Annette Kronholm (Skrivande skola), projektledare Mikael Gros (Rätt bok på rätt plats och Ebban-chatten), projektkoordinator Emilia Christiansen (Småbarnspedagogiken – ett framtidsjobb). Platschef Lena Långbacka, läsambassadörerna Henrika Andersson och Amanda Audas-Kass slutade 31.7. Under våren var en producent anställd för utställningen Ensam tillsammans. Inom Sydkustens ordkonstskola arbetade per 31.12.2021 förutom rektorn följande personer på hel- eller deltid: regional ordkonstlärare i Åboland Paola Fraboni, ordkonstlärare Petra Norrgård, planerare Maja Ottelin, ordkonstlärare Charlotta Portin, ordkonstlärare/planerare Lotta Sanhaie, pedagogisk planerare Katja von Wendt, ordkonstlärare/planerare Hanna Lundström. Därtill har timanställda ordkonstlärare och övrig personal som avlönats med timarvoden medverkat i förbundets verksamhet. Bokföringsbyrån

Navigator Partners har skött förbundets bokföring och i huvudsak även betalningsrörelsen. Sydkusten har två kontor, ett i Helsingfors och ett i Pargas, samt hyr kontorsutrymme i Jakobstad för projektet Skrivande skola.

Ekonomi

Vid sidan av den basfinansiering kommunerna står för via sina medlemsavgifter är förbundet beroende av extern finansiering från staten, privata fonder och stiftelser samt kommunala bidrag.

Den ordinarie verksamhetens totala intäkter i bokslutet uppgår till 1 094 220,17 euro som är en ökning med 59 815,62 euro från år 2021. Medlemsavgifterna uppgick till 253 047,48 euro. Fond- och stiftelsebidrag för den ordinarie verksamheten vilken inkluderar projekten uppgår under året till 648 033,33 euro (642 816,95 euro år 2021).

Fond- och stiftelsemedel har erhållits av bl.a. Svenska kulturfonden, Stiftelsen Brita Maria Renlunds minne, Föreningen Konstsamfundet, Svenska folkskolans vänner, Stiftelsen Tre Smeder, Lisi Wahls stiftelse för studieunderstöd, Aktiastiftelsen i Esbo-Grankulla, Helsingestiftelsen, Stiftelsen Martha och Albin Löfgrens kulturfond, Willam Thurings stiftelse, Sparbanksstiftelsen i Korpo.

I de totala intäkterna finns även projektöverföringar på 185 001,12 euro. Statliga och kommunala bidrag för verksamheten har erhållits för 100 935 euro. Deltagaravgifter och övriga intäkter uppgick till 91 228,04 euro.

Kostnaderna för verksamheten uppgår till 1 075 218,47 euro vilket är 5 538,87 euro mera än år 2021. I kostnaderna ingår en nedskrivning av värdepapper på 5 479,41 euro.

Bokslutet visar ett överskott på 19 001,70 euro.

